

Aan de andere kant van de oceaan worden volop genetisch gemanipuleerde gewassen gekweekt en daar doet niemand moeilijk over. In Nederland is dat heel anders. Er zijn felle bezwaren tegen het geknip en geplak met DNA. Jonge boeren zien wel mogelijkheden voor genetisch gemanipuleerde gewassen, maar dan moeten er wel duidelijke randvoorwaarden worden gesteld.

Door Agaath
Timmerman

‘Wel gengewassen verbouwen’

Genetische manipulatie houd je niet tegen, stelt Gert Seubring uit Beilen. De 25-jarige Drent runt in maatschap met zijn ouders een akkerbouw en bloembollen bedrijf van 115 hectare, waarvan 45 hectare lelies. De overige gewassen zijn maïs, graan en suikerbieten.

“De ontwikkeling van genetische manipulatie wereldwijd is niet tegen te houden. Zoals bij elke nieuwe ontwikkeling zijn er voors en tegens. Ik ben voor ontwikkeling van genetische manipulatie in de landbouw.

Wij telen onder meer lelies. Deze worden niet geconsumeerd. Genetische manipulatie bij lelies en andere bloembolgewassen mag van mij zelfs worden gestimuleerd. Er kunnen positieve resultaten uitkomen, zoals een andere kleur voor een bloem. Zwart of paars bijvoorbeeld, die bestaan nog niet bij lelies. Met die kleuren kun je nieuwe markten aanboren. Ik ben sceptischer over genetische manipulatie als het over akkerbouw gaat. Die gewassen worden veelal wel geconsumeerd. Zowel door mens als dier. Het lijkt me daarom gevaarlijker. Maar in de akkerbouw zie ik ook mogelijkheden. Met name op het gebied van gewassen resistent maken

tegen ziektes en plagen. Daardoor zou het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen teruggedrongen kunnen worden. En dat is goed voor het milieu.

Voor de gezondheid van consumenten ben ik niet bang. Mocht na onderzoek blijken dat het eten van genetisch gemanipuleerd voedsel schadelijk is, dan stopt de opgang van genetische gemanipuleerde producten met als doelind consumptie vanzelf. Alleen ben ik bang dat de ontwikkelingen dan niet meer terug te draaien zijn.

Als in dit land de gengewassen hun opmars vinden, dan ga ik deze ook verbouwen op het bedrijf. Ik zal hierin geen voorloper zijn, maar overstappen wanneer er voldoende ervaring mee is. De lelies zijn dan als eerste aan de beurt. Deze worden niet geconsumeerd.

Op het gebied van gengewassen zou er een wereldwijd beleid moeten komen. Dit om te voorkomen dat er oneerlijke concurrentie ontstaat. Denk maar aan het vlees dat vanuit andere landen wordt geïmporteerd en geconsumeerd, terwijl Nederlands vlees onder veel betere condities is geproduceerd. Dat moeten we met gengewassen zien te voorkomen en daarom is wereldwijd beleid nodig.”

‘Mooie kansen voor de tuinbouw’

In het Zuid-Hollandse Bleiswijk runt Arjan Vijverberg (30) samen zijn jongere broer, vader en oom een tomaatenkwekerij op 2,7 hectare grond. De tomaten van hoge kwaliteit worden voornamelijk afgezet in Ierland. Arjan ziet zichzelf in de toekomst wel een genetisch gemodificeerde tomaat kweken.

“Genetische manipulatie heeft toekomstperspectief. Ik zie mooie kansen voor de tuinbouw. Neem de virussen die in tomaten voorkomen. Nu wordt de tomaat hiervoor resistent gemaakt door het inkruisen van rassen. Dit kost alleen erg veel tijd en heel veel geduld. Genetische manipulatie kan dit proces versnellen. Ik denk ook dat het tot een gezonder product leidt. Je hebt immers minder gewasbeschermingsmiddelen nodig. We gebruiken al zo min mogelijk, maar hoe minder hoe beter. Het probleem is alleen dat de consument er nog niet aan wil. Dat ligt aan de publieke opinie. Er worden onnozele ontwikkelingen getoond, zoals lichtgevende planten. Dit geeft een negatief beeld. De positieve ontwikkelingen worden hierdoor onderdrukt. Door goede voorlichting aan de consument, zou het imago van genetische manipulatie moeten verbeteren.

Het onbepert aan de slag gaan met genetische manipulatie gaat wel tegen mijn principes in. Dan krijg je van die Frankenstein ideeën. Dit kan ten koste gaan van de maatschappelijke acceptatie, en daar moeten we mee oppassen. Het duurt lang om een imago op te bouwen, maar je kunt het in één dag kapot maken.

Toch moet je genetische manipulatie niet willen stop zetten. Het is een goede ontwikkeling. Wel is het belangrijk dat je het óf overal is toegestaan, of nergens. Anders kun je niet mee met de internationale concurrentie.”

‘Weinig voordeel voor melkveehouder’

Jan Schouten (26) boert samen met zijn ouders op 60 hectare grond in Midwoud (N-H). Daar melken ze met 100 koeien een miljoen kilo melk vol. Hij is sceptisch over genetische manipulatie, maar wijst het niet direct af.

“Ik sta enigszins wantrouwend tegenover de ontwikkeling van gentechnologie. Als melkveehouder schiet ik er ook

minder mee op dan een akkerbouwer of tuinder. Maar dat wil nog niet zeggen dat ik tegenstander ben. Voor de ontwikkeling van medicijnen vind ik het wel aanvaardbaar. Op het bedrijf hebben we ook met gentech te maken. In de melkveehouderij is het bijna onmogelijk om aan genetisch ongemanipuleerd krachtvoer te komen. In brok zit soja en maïsmeel. Op het etiket staat dat hier genetische gemanipuleerde producten in kunnen zitten. We overwegen wel om vrij van deze genetisch gemanipuleerde producten te gaan werken, maar dat hangt ook af van het financiële plaatje en de haalbaarheid. Je kunt wel heel principieel zijn en zulke brok niet gebruiken, maar dat moet ook wel mogelijk zijn in de bedrijfsvoering.

Genetische manipulatie staat nog in de kinderschoenen, vind ik. Er wordt wel volop getest, maar er kunnen altijd onverwachte dingen gebeuren. Dan is het te laat. Genetische manipulatie moet, nu en in de toekomst, onder streng toezicht gebeuren. Onder onafhankelijk toezicht!

Ik ben bang dat miljardenbedrijven de markt in handen krijgen. Dit proces is al in gang gezet, die bedrijven betalen de onderzoeken. En kunnen daarmee de resultaten beïnvloeden. Maar zijn deze resultaten dan wel betrouwbaar? Het draait uiteindelijk toch allemaal om geld. Dat kan ten koste gaan van de gezondheid van mens en dier.”